

A. Mijnheer de Openingsredenaar,

Beste Kristof,

Proficiat !

1. U bracht met uw helder betoog een brandmerk aan in de annalen van alle door u als *'illustrer'* gewaarmerkte voorgangers.

De ster die u zelf na uw naam kerfde met uw geslepen potlood in de geschreven weerslag van uw betoog, met verwijzing in voetnoot naar uw kantoormerk *'Inteo'*, wat minstens fonetisch flirt met een goddelijke status, is gewaagd en zal hierna door mij inderdaad worden gewogen.

In een stilistische sneltreinvaart, didactisch en anekdotisch tegelijk, wijst u er op dat merken onderscheidend moeten zijn en beschrijvende benamingen als *'huisadvocaat'* of *'bemiddelaar'* de genadeloze drempel van merkendepots niet halen. Hetzelfde lot is *'WE DO IP'* beschoren en ik mag verhoppen dat voor *'WE DOPE'rs'* eveneens de neus wordt opgehaald.

Maar heeft u het achterpoortje van de domeinnamen onderzocht? Ook de bescherming daarvan werkt op basis het eenvoudig principe *'Wie eerst komt, eerst maalt'*, maar in tegenstelling tot het merkenrecht bevatten de vandaag toepasselijke artikelen XII.22 en XII.23 WER enkel bijkomend een wettelijk verbod tot registratie van domeinnamen met de bedoeling om een derde te schaden of er een onrechtmatig voordeel uit te halen. Evenmin vindt door het Benelux- of enig ander bureau een inhoudelijke toets plaats. Vermits domeinnamen bovendien wél een beschrijvend karakter mogen hebben, kunnen beschrijvende benamingen geregistreerd worden als domeinnaam - voor zover er geen conflict is met andere rechthouders zoals de houder van een merk, een handels- of een vennootschapsnaam - en zo dienen als een bruikbare URL voor de internetgebruiker. Dan toch *'Topadvocaat.be'* of *'WE DOPE.com'*?

2. Neen mijnheer de Openingsredenaar, uw opium is het vrij intellectueel gedachtengoed, waarbij u ook kwaliteit en reclame als bijkomende wezensfuncties van het door u op de korrel genomen advocatenmerk vermeldt. U maakt daarbij het merkenrecht op een bevattelijke wijze en gespeend van voorbeelden verstaanbaar voor een leek als ik.

3. U weet er duidelijk veel over, maar hoe denkt u er over?

Ik miste kritische bedenkingen en werkbare alternatieven omtrent het kwaliteitslabel dat u voor ogen heeft.

4. Mijnheer de Openingsredenaar, ik tracht uw gedachten te achterhalen.

Mochten de geschriften van Karl Marx reeds algoritmes hebben bevat, dan zou een jongeman als u sociaal denkend zijn. Anders was u volgens hem harteloos. Uw gedachten blijken evenwel economisch liberaal en roepen aan het eind van uw rede op om *'de markt haar werk te laten doen'*.

¹ Ik bemerk overigens dat uw eigen kantoor *'Inteo'* gebruik maakt van de beschrijvende domeinnaam *'IP.BE'*.

Actieve benadering van cliënteel door advocaten moet worden getolereerd en vrije concurrentie moet worden mogelijk gemaakt; wat volgens u kwalitatief in het voordeel van de rechtzoekende speelt.

Maar is dat altijd zo?

Staat het belang van de cliënt steeds centraal bij een dergelijke proactieve benadering, dan wel een soms verfoeilijk soort economisch profitaat op kosten van de rechtzoekende? De door u terecht vermelde titel van *'advocaat'* en derhalve *'officium'* kan slechts *'nobile'* blijven door scherp en dagelijks toezicht op het respect van de kernwaarden via de lokale Orde waartoe de drager behoort, met een bijzondere waakzaamheid voor het beroepsgeheim. Is dat niet de essentie van de kwaliteitscontrole waarnaar u streeft?

Is de verbastering van *'advocaat'* tot *'keurmerk'* geen negatie van de realiteit dat *'advocaat'* een door de wet erkende en zelfs strafrechtelijk beschermde *'titel'* is, die de drager ervan elke dag moet blijven verdienen en waarvan de waardigheid door de lokale Ordes en stafhouders wordt gecontroleerd? Ligt daarin overigens niet tegelijk het onderscheidend én kwalitatief karakter van de advocaat, die weliswaar een ondernemer is geworden, maar het met 'deontologisch een gouden randje' zoals stafhouder Hens het zo mooi formuleerde?

Daartegen is een *'merk'*, al dan niet door een beroepsvereniging gekeurd, in essentie een eigen creatie en verzinsel van ondernemingen vaak met het oog op winstbejag en het verwerven van concurrentieel voordeel.

Een performante en kwaliteitsbewakende lokale Orde, die bijstuurt waar het kan, maar tuchtrechtelijk ingrijpt waar het moet, vormt overigens de legitimiteit voor de autoregulering van ons beroep en houdt de advocatuur onafhankelijk van zowel de politiek als de rechterlijke macht.

Dit is cruciaal in een rechtstaat, zoals terecht opgemerkt in het rapport over de toekomst van het advocatenberoep van Patrick Hofströssler en Patrick Henry².

De vrije markt heeft uiteraard ook haar rechten en verdiensten, maar kwaliteitsgarantie biedt zij niet. Trouwens, u signaleerde dat advocatenmerken met het onderdeel *'ius'* inderdaad *legio* zijn, maar heeft u er met *'obligatio'* gevonden?

5. Mijnheer de Openingsredenaar, tot daar uw onderdelen *'onderscheid'* en *'kwaliteit'*. Hoogtijd voor een blokje *'reclame'*.

Ook hier toont u zich liberaal, bekritiseert u kort de reclamebeperkende voorschriften die verder reiken dan de wet op de eerlijke handelspraktijken en is u van mening dat vrije concurrentie in de vorm van het doelgericht en ongevraagd benaderen van ondernemingen in hun voordeel zou spelen. In de logica van uw redenering, begrijp ik dan niet waarom u het huidig verbod op actieve benadering zonder mandaat wel nog verdedigbaar acht ten aanzien van consumenten. Waarom onderscheid maken? U predikt vrijheid, ga er dan voor!

Maar, waar is de kwaliteitsbewaking in uw stelling? Hoe weet de markt of zij vertrouwen mag hebben in de zelfverkleerde godenstatus van de onbeschroomde aanbieder? Wie doet de waarheidsbewaking?

² Rapport aan de Minister van Justitie Koen Geens dd. 25 februari 2018.

Overigens u toont zich enigszins naïef met de stelling dat vroeger, toen niets mocht, geen reclame werd gemaakt. Wat was immers de door u aangehaalde 'glimmende bronzen plaque' in pre-IT tijden anders dan reclame?

Maar de rode draad in het verhaal en de consequentie met de intussen uitgeschreven deontologische regels omtrent reclame, liggen in het eenvoudig gegeven dat het toegelaten is om de titel 'advocaat' uit te hangen, destijds glimmend materieel, vandaag ook virtueel. En de merite van het behalen van deze titel na universitaire studies, het doorlopen van een steeds kwalitatievere stage en de zorg voor permanente bijscholing maken dat 'advocaat' een door de Ordes gewaarborgd kwaliteitslabel is waarop elke drager terecht fier mag zijn en waar geen regel de publieke bekendmaking ervan vermag te verbieden.

6. Het kernwoord daarbij, mijnheer de openingsredenaar, is **vertrouwen** :

*'The specific status of lawyers gives them a central position in the administration of justice as intermediaries between the public and the courts. They therefore play a key role in ensuring that the courts, whose mission is fundamental in a State based on the rule of law, enjoy **public confidence**'.*

That special role of lawyers, as independent professionals, in the administration of justice entails a number of duties, particularly with regard to their conduct. Whilst they are subject to restrictions on their professional conduct, which must be discreet, honest and dignified, they also enjoy exclusive rights and privileges...'

(EHRM 23 april 2015 Morice/France - 29369/10, nr. 133).

De bijzondere rol van advocaten in de maatschappij ter bescherming van de rechten van verdediging en de waarheid, maakt dat derhalve zij ook zelf op elk ogenblik geloofwaardig moeten zijn, niet enkel voor rechtbanken en in hun publiciteit, maar ook in hun communicatie, een thema dat u weliswaar vermeldt maar helaas niet nader onderzoekt.

7. Het belang om rechtzoekenden te beschermen tegen verzonnen waarheden valt niet te relativiseren. Het perfide wapen van de complottheorie, die een waanzinnige aantrekkingskracht geniet op een massa vanwege haar eenvoud, graait onrustwekkend vaak en steeds dichter om ons heen.

Ik geef slechts enkele recente voorbeelden³.

'Barack Obama is niet in de VS geboren en kan dus geen kandidaat-president zijn', dixit ene Donald Trump in een tijdperk dat hij nog onschuldig oogde. De Constitutional Convention van 1787 toonde zich visionair toen het afkondigde dat de installatie van kiesmannen moest verhinderen dat iemand met aanleg voor laaghartige intriges en kleingeestige kunsten van de populariteit het ambt van President van de Verenigde staten zou kunnen opnemen, laat staan behouden.

'George Soros stuurt bewust een Joods complot om witte, christelijke Hongaren te beroven van hun land en te laten vervangen door moslims met een donkere huidskleur', aldus Orban-getrouwen die nochtans amper met migranten worden geconfronteerd. De verspreide angstpsychose bood intussen wel vermeende legitimiteit aan de Fidesz-partij om de traditionele notie van gezin en geslacht in de

³ Zie ook Anne Applebaum, *De schemeringen van de democratie – Over de verlokkingen van een autoritair systeem*, Ambo/Anthos, 2020.

grondwet te verankeren, homo- en transseksualiteit te verguizen en adoptie door paren van hetzelfde geslacht *de facto* te verbieden. De coronapandemie werd gretig aangewend om nog meer macht te concentreren bij de regering en niet enkel in Hongarije. Ook bij ons werd de Grondwet ten spijt meermaals rechtstreeks aan een Minister de bevoegdheid gedelegeerd om de vrijheid van vereniging aan banden te leggen (MB 23.03.20⁴), ook op een moment waarop hoegenaamd geen sprake meer kon zijn van een dringende dreigende omstandigheid (MB 28.10.20⁵). In Frankrijk werd na de aanslagen van 13 en 14 november 2015 *l'état d'urgence* uitgeroepen en, zogenaamd gelegitimeerd door Covid-19, aangehouden tot vandaag⁶.

In Polen vormde de georkestreerde bewering dat President Lech Kaczyński bewust zou zijn omgebracht in de Solensk-vliegcrash, een vrijgeleide aan de eenheidspartij, PiS. Op basis van die simpele complottheorie werden kritische intellectuelen binnen de regering vervangen door volgzaam *apparatsjiks* die het fundamenteel recht van een vrouw op abortus nagenoeg verboden, de persvrijheid aan banden legden en oppositie als landverraad lieten percipiëren. De onafhankelijkheid van de rechterlijke macht werd zelfs compleet aan gruzelementen gegooid door (helaas) marionetten binnen het Grondwettelijk hof die vorige week (7 oktober 2021) de primauteit uitriepen van het Poolse onrecht boven het Europees recht⁷.

En wat te denken over de Brexit? *'Zonder Brexit zal Groot-Britannië gedwongen worden Turkije als lidstaat te erkennen, terwijl buiten de EU de National Health Service over 350 miljoen pond extra per week zal beschikken'* logen Boris Johnson en Nigel Farage de Britten bewust voor. Terwijl niets vermoedende Britten werden afgeschrikt door een grijpende hand met de Europese vlag erop en de leus *'The European Union wants to kill our cuppa!'*, werden de nog wel onafhankelijk functionerende rechters die aan de Brexit de voorafgaande toelating van het Britse Parlement koppelden, als *'enemies of the people'* uitgescholden in *The Daily Mail*. Deze zelfverklaarde kwaliteitskrant riep later zelfs op om *'de saboteurs van het Hoger Huis te verpletteren'*.

Zelfs de *Dubble O - Craixit* is geloofwaardiger.

8. Nepnieuws is echter van alle tijden, of meent u dat Adam en Eva werkelijk hebben bestaan en het geregeld drinken van *Coca-Cola* je lichamelijk tot Adonis of Venus verheft? Nepnieuws kan duidelijk bijdragen tot geluk en het unieke vermogen aanwakkeren tot creatieve fantasie, zoals in Tolstojs magistraal epos *'Oorlog en vrede'* of Mozarts *'Le nozze di Figaro'*⁸. Het vermogen te geloven in fictie en verzinsels onderscheidt de mens als soort zelfs van andere dieren.

Nepnieuws en gebrek aan kwaliteitscontrole kunnen echter minder onschuldig zijn. *'Wanneer mensen niet meer weten wat wel of niet waar is, kan je hen alles doen geloven'*, merkt Hannah Arendt reeds aan halve eeuw geleden op⁹.

⁴ Ministerieel Besluit van 23 maart 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, BS 23 maart 2020.

⁵ Ministerieel Besluit van 28 oktober 2020 houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken, BS 28 oktober 2020.

⁶ De Loi n° 2021-1040 van 5 augustus 2021 relative à la gestion de la crise sanitaire, JO 6 augustus 2021, verlengde de noodtoestand tot 15 november 2021. Op de Conseil des Ministres werd op 13 oktober 2021 nog een wetsontwerp voorgelegd ter bijkomende verlenging tot 31 juli 2022.

⁷ Zie de kaderende bedenkingen van M. Franco in *Streventijdschrift.be*.

⁸ Zie E.-E. Schmitt, *Ma vie avec Mozart*, Albin Michel, 2005.

⁹ Zie Hannah Arendt, *The Human Condition* (1958) en *Between Past and Future* (1961), verder uitgewerkt in de essays *The Life of the Mind* (1978).

Nepnieuws legitimeerde homohaat en Jodenvervolging voor de Nazi's, nepnieuws zorgde voor de bestorming van het Capitool¹⁰. Nepnieuws en niet het artistiek beleid hield Jan Fabre van het dak van de Singel dat wel degelijk een onderscheid bleef maken tussen de onbetwiste kunst en de vandaag betwiste kunstenaar, nepnieuws en niet de medische realiteit doet antivaxxers Parijs en Rome bestormen, nepnieuws liet Dreyfus¹¹ veroordelen.

Een blik op de geschiedenis en over de grenzen heen volstaat om versterkte aandacht te blijven hebben voor misbruiken van macht en ook holebi's en gelijke kansenbewegingen steun toe te zeggen, tot elk onderscheid en iedere schijn van onderdrukking zijn verdwenen. Martin Luther King, *#he too had a dream*.

9. Advocaten hebben de verdomde plicht te blijven rechtstaan in tijden waarin de bevolking wordt overspoeld door moeilijk te controleren nieuwsberichten via steeds snellere media die niet verhinderd door enige kwaliteitscontrole of deontologie mensen in beweging trachten te brengen én ook de rechterlijke macht proberen te beïnvloeden vóór een proces goed en wel kan beginnen. De tijd van het unieke en doorgaans betrouwbare nationale of internationale nieuws is voorbij. Kritische waakzaamheid is geboden.

Verfoeilijk wordt het wanneer advocaten menen op de golven van de geruchten te moeten surfen en verklaringen af te leggen in het onbeschaamd eigenbelang.

'En wat vindt uw cliënt hiervan? Wel euh...'

De werkelijk onderscheidende rol voor de advocaat als essentiële beschermer van de rechtstaat ligt in de vrijwaring van het geloof van de bevolking in het gerecht, in de strijd tegen het nepnieuws, niet in de verspreiding ervan, en zeker niet in eigen lof of reclame.

De advocaten van Trump werden dan ook vervolgd en inmiddels veroordeeld in de VS.

'While there are many arenas – including print, television and social media- where protestations, conjecture and speculation may be advances, such expressions are neither permitted nor welcomed in a court of Law. The election case was never about fraud – it was about undermining the People's faith in our democracy and debasing the judicial process to do so', luidde de nagevolgde aanklacht van US District Court Judge Linda Parker.

10. Mijnheer de Openingsredenaar, ik rond mijn repliek af.

U slaagde erin om mij in het eerste deel van uw uiteenzetting met pretoogjes naar het topje van mijn stoel te doen glijden in uw originele revue van advocatenmerken, maar net toe ik mij opmaakte voor een spetterende apotheose in een sprankelend 2^e deel dat de kern van betoog beloofde te worden, voelde ik terug de rugleuning van mijn stoel.

¹⁰ Fervente aanhangers gaven op 6 januari 2021 gevolg aan de oproep door Donald Trump, na zijn verkiezingsnederlaag, om naar het Capitool in Washington te gaan en de latere inauguratie van Joe Biden als President tegen te houden.

¹¹ Pas na de publicatie van het pamflet *'J'accuse'* door Émile Zola in 1898 werden de valselijke beschuldigingen en veroordeling van Alfred Dreyfus als zogenaamde spion voor Duitsland aan de kaak gesteld. Het had grote invloed op de Franse geschiedenis en gevolgen voor de Franse politiek tot vandaag.

U meent dat *'de Ordes'* de taak hebben om het collectief keurmerk *'advocaat'* te waarborgen. U verwijst daarvoor naar art. 495 Ger.W. Echter, u weet reeds dat ik het niet met u eens ben dat *'advocaat'* een keurmerk is. Het is en blijft een *'titel'*. Daarenboven hebben de door u aangehaalde wetsbepaling, evenals de vermelde voorbeelden van reglementen betrekking op de overkoepelende Orde van Vlaamse Balies. Een totaal ander echelon vormen de lokale balies die u nochtans in één adem vermeldt. Beide niveaus, hoewel samenhangend, mogen niet worden verward. Het zijn de lokale balies die de door u terecht aangehaalde deontologische kernwaarden, en in het bijzonder het beroepsgeheim, de deskundigheid, de onafhankelijkheid, de partijdigheid en het vermijden aan belangenconflicten moeten controleren¹².

11. Ik kan u geruststellen. Uw balie gaat het engagement tot kwaliteitsbewaking aan en werkt, overigens in samenspraak met de Orde van Vlaamse balies en de andere lokale stafhouders, onder meer aan een performant tuchtrecht. Ook liet uw balie zich recent doorlichten en bijstaan door vooraanstaande en internationaal gereputeerde consultants en communicatiespecialisten, steeds met de onverminderde bedoeling om de dienstverlening voor haar leden, eenieder van u, te verbeteren.

Intussen zorgt uw balie dagelijks voor ondersteuning van haar leden, niet enkel via onophoudelijk deontologische adviesverlening of tussenkomsten, maar ook via sociale ondersteuning, bemiddeling bij klachten en ereloongeschillen, collectief en scherp genegotieerde polissen voor de verzekering van beroepsaansprakelijkheid, insolabiliteit, hospitalisatie, arbeidsongeschiktheid (Precura), solidariteit (Voorzorgkas), cybercriminaliteit, alsook voor het verzorgen van opleidingen, de uitdieping van kennis via vakgroepen en een steeds professioneler werkend Bureau voor Juridische Bijstand en bibliotheek met eigen studiedienst.

In die zin is niet de individuele advocaat, maar wel de provinciale Balie Antwerpen een *'keurmerk'* dat staat voor kwaliteit en waarvan het lidmaatschap met trots mag worden uitgedragen!

12. Mijnheer de openingsredenaar, u rondde af met een dubbele kritiek, enerzijds op de *peer review*, anderzijds op een reglement op specialisaties. *'Weg ermee!'*

Wat *peer review* betreft, is u enigszins tegenstrijdig in uw analyse. Immers, u beweert dat *'advocaat'* een keurmerk is met trekken van een certificeringsmerk, maar wuift *peer review* binnen de advocatuur aan het slot van uw betoog resoluut van de hand als onwerkzaam. Tegelijk stelt u echter iets eerder ogenschijnlijk kritiekloos dat enkel de houder van het recht om een merk aan diensten te verbinden, de kwaliteit ervan kan controleren. Nu het in uw visie de rol van *'de Orde'* is om dat keurmerk te waarborgen, moet u dan niet in dezelfde logica erkennen dat het de taak is van de die Orde en dus van soortgelijken, of *peers*, om die controle uit te voeren? Overigens, is uw kritiek op het *'peer review'* systeem niet gesteund op de kringredenering dat ook de audit een certificeringsmerk ambieert, wat niet het geval is, zoals u eigenlijk toegeeft?

Versta mij niet verkeerd, mijnheer de openingsredenaar, ik deel uw mening volkomen dat de *peer review* zoals uitgewerkt door de Orde van Vlaamse Balies, alle goede intenties en voorzorgen ten spijt, geen waarborgen biedt voor de inherente kwaliteit van de onderzochte kantoren, maar hoogstens een graadmeter kan vormen voor de professionele werking ervan.

¹² Zie art. 1 OVB Codex Deontologie voor advocaten.

13. Tegelijk ben ook ik een koele minnaar van een reglement op specialisatie, dat haaks staat op de gelijkheid tussen alle advocaten die ook allen, ongeacht hun voorkeurmaterie, hetzelfde kwaliteit uitstralend uniform dragen, de toga, waarop bijkomende lintjes eerder potsierlijk ogen.

Een mogelijk reglement specialisatie of voorkeurmateries ligt vandaag op de plank van de OVB en zal binnen de geëigende kanalen en in het bijzonder de Algemene Vergadering ongetwijfeld een fel bevochten debat tegemoet gaan. Ook daar zijn uw bedenkingen waardevol. Ik nodig u daarom uit om niet aan de zijlijn toe te kijken, maar uw verdere bedenkingen minstens aan de verkozen mandatarissen van onze balie kenbaar te maken.

B. Mevrouw de Voorzitter van de Conferentie

14. U heeft eens te meer, samen met uw ploeg, indrukwekkend kwalitatief werk geleverd, waarmee u het keurmerk dat ook *'de Conferentie'* is geworden, meer glans geeft dan eender welke *'gouden plaque'*.

Ik feliciteer u van harte met wat reeds is en ongetwijfeld vanavond nog zal volgen op het beste feestje dat 't Stad in jaren zal hebben meegemaakt!

Eenieder van ons heeft intussen besef van onze kwetsbaarheid en meer dan ooit reden om op verantwoorde wijze te genieten van alles wat ons gegund wordt.

Het zijn mensen als jullie die daarin onderscheid maken voor de hele balie en al haar genodigden, die u enkel dankbaar kunnen zijn.

C. Ik richt mij, ten slotte, tot onze jonge confraters

15. Jullie hebben opnieuw massaal gevolg gegeven aan de lokroep van onze provinciale balie. 136 nieuwe stagiairs stroomden in september en oktober 2021 binnen, nog iets meer dan vorig jaar. 47 daarvan zijn mannen (of 35 %), 89 vrouwen (of 65%). De balie blijft dus overwegend vrouwelijk, minstens bij de start van de beroeps carrière.

Jonge confraters, ik begroette u reeds eerder en verwelkom eenieder van u nogmaals van harte. Het op 30 november 2020 in werking getreden nieuwe stagereglement, in combinatie met de beroepsopleiding die jullie gedurende een periode van 18 maanden zullen genieten in de schoot van de OVB Stageschool, zullen ervoor zorgen dat jullie van bij de aanvang kwaliteit en onderscheidend karakter zullen meekrijgen. De noodzaak tot een reglement op specialisatie wordt daardoor meteen aanzienlijk gerelativeerd.

Geniet van de kansen die jullie worden geboden om uzelf te ontwikkelen tot uitstekende advocaten. De rechtzoekende, uw toekomstige cliënt, zal dagelijks nood zullen hebben aan uw empathische steun en juridische bijstand.

Draag te allen tijde de kernwaarden van ons beroep in het hart. Respecteer uw beroepsgeheim, behoud uw onafhankelijkheid, wees beduusd voor iedere schijn van belangenconflict, ga kritisch en deskundig te werk, blijf de luis in de pels van de maatschappij spelen, maar wees steeds loyaal, nederig en hoffelijk.

Verspreid het vertrouwen in justitie, deel dat vertrouwen met de magistratuur, hecht geloof aan een onafhankelijk functionerend parket dat niet enkel 'a charge', maar ook 'a décharge' moet onderzoeken en open staat voor alternatieve oplossingen.

De rechtzoekende heeft nood op een goed opgeleide advocaat, een bekwaam vakman of -vrouw, een ondernemer met een deontologie die het particulier en maatschappelijk vertrouwen niet schendt.

Beste confraters, geachte vergadering, met trots spreek ik mijn vertrouwen uit in u en elke schakel van de hoge kwaliteit van ons verfijnd keurmerk, de balie provincie Antwerpen.

Leve de balie!

Leve de Conferentie!

Johan Du Mongh

Stafhouder Balie Provincie Antwerpen

15 oktober 2021